

עין משפט ונר מצוה

קנא א מיי פ"ב מהל' שמיטה הל' ו סג ענין סג טושי"ע י"ד סי' יא סעיף ג:

קנב ב מיי שם סג שם טושי"ע י"ד סי' יז סעיף א:

קנג ג מיי שם הל' ו סג שם טושי"ע י"ד סי' יז סעיף ד:

קנר ד מיי שם סג שם טושי"ע י"ד סי' יז סעיף א:

קנה ה מיי שם הל' ז יח סג שם טושי"ע י"ד סי' ה סעיף א:

קנו ו מיי שם הל' כא טושי"ע שם סעיף ג:

קנו ז ח ט י ב ל מיי

שם הל' ז יח טושי"ע שם סעיף א:

קנה מ ג מיי שם הל' יט:

קנה ס ע מיי שם הל' כ וכלשאל בתרא דרש"י ז"ל:

רבינו גרשום

לכבואה קא שחיט: כלומר כשארז שוחט לתוך מים צלולין ורואה במים דמותו ואמר לאותו דמות קא שחיט: אמר רבא בעבורים שנו. כלומר שאינו רואה שום דמות: אין שוחטין לגומא. כלומר דמיתיו כמאן דשחיט לעבודת כוכבים שאינו רוצה לטפח דרם: מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט. כלומר לא בתוך המים דלא נאמרו לכבואה קא שחיט: משום שנאמר ובחוקותיהם לא תלכז. כלומר שהם עושים לשום עבודת כוכבים: מינין. הן כומרין לעבודת כוכבים: השוחט לשום עולה לשום שלמים כו'. כלומר ישראל השוחט בחוץ לשום עולה לשום שלמים שחיטתו פסולה דדבר נידר ונידב הוא שמא נידב עולת נדבה ושוחט קדשים בחוץ לפיכך שחיטתו פסולה: אבל השוחט לשום חטאת לשום אשם ודאי כו'. דבר זה אין נידר ונידב כדבעינן לפרושי בגמ' ושחיטתן כשרה דאינו אלא כמשחק: אשם תלוי בר נידר ונידב: השוחט לשמו פסול. כנון א' אשם תלוי: אשם תלוי בר נידר ונידב הוא והא אין חשוב אשם תלוי אם אינו חייב אשם תלוי: אמר ר' יוחנן ר' אליעזר היא. כלומר מה דאמרי' דפסול דמיתיו כקדשים בחוץ ר' אליעזר היא: לא שנו אלא תמימים. דפסולין דאמרי' לשום קדשים הוא: אבל בעלי מומין מידע ידיע. כלומר מידע ידיע שאינן קדשים אלא כמשחק הוא: ר' יוחנן אמר אפי' בעלי מומין גמי. כלומר זימנין דרמי מיד' דאמורין ולא ידיע אי מום עובר הוא וקדישי ופסולה משום קדשים: אימור לשם חטאת הוא עושה ופסול משום קדשים. אימור ואמרי אמרי ביה וחשיב תמורה ופסול משום קדשים בחוץ: מהו דתימא הא לא נדר. כלומר ואינו אלא כמשחק:

א' נראה דליל גנון עולה וחמים ואשם תלוי ואזרן דחשיב גריסא דמתנין.

מא:

ורבי שמעון מבשיר. פי' הקונט' דלא חייס למראית העין ורבי"א מפרש דלא שייך כלל לר' שמעון מראית העין דדומה כמקדים על מנת לשחוט בחוץ ור' שמעון לטעמיה דמפרש דפ' הרי עלי עשרון (מנחות דף קט.) הרי עלי עולה על מנת שאקריבנה צבית חוניו יקריבנה לצית המקדש ר"ש אומר אין זה עולה וטעמא שלא התנדב כדרך המתנדבים כדתנן בפ' המנחות והנסכים (שם דף קג.) הרי עלי מנחה להביא מן השעורין כו' ר' שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים ובהדיא תנא בתוספתא אהך דהכא ר' שמעון מכשיר שאין כיוצא בזה מתנדב אמר ר' שמעון ומה אם אמר הרי עלי עולה לשוחטה צבר הירדן שמא עולה היא: **והא לא אמר לשם חטאתי**. י'אס לא אמר לשם חטאת ואפי' אם אמר הרי זו טחאתי לא אמר כלום כדאמרין בפ"ק דנדרים (דף ו.) **אימך** נדר בצינעא. ולעיל דלא חיישינן שמא יש לו זבח בתוך ביתו צלינעא דאית ליה קלא שרגיל להודיע שלא יבואו לידי מעילה: **לא שנו אלא שאין לא אשה**. מה שהקשה בקונטרס אי שאין לו אשה למה לו למתנייה זה הכלל פשיטא למאי נחוש לה יש לומר אין לו אשה היינו שאין אנו יודעין אם יש לו אשה אם לאו וכן אין לו זבח דלעיל אבל צידוע דאין לו לא אינטיך:

הדרן עלך השוחט

אוחזין בסכין ושוחטין אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר שחיטתו פסולה י'השוחט לשם חטאת לשם אשם ודאי לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחיטתו כשרה י'זה הכלל כל דבר שנידב ונידב **השוחט לשמו** א'אסור ושאינו נידב ונידב השוחט לשמו כשר: **גמ'** השוחט לשם עולה אשם תלוי בר נידר ונידב הוא אמר ר' יוחנן א'הא מני רבי א'אלעזר היא דאמר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום פסח בר נידב ונידב הוא זמנא קביעא ליה אמר ר' אושעיא א'שאני פסח הואיל והפרשתו כל השנה כולה א'ר ינאי לא שנו אלא תמימים אבל בעלי מומין מידע ידיע ור' יוחנן אמר א'אפי' בעלי מומין גמי זימנין דרמי ליה מידי אמומא ולא ידיע: **השוחט לשם חטאת:** א'ר יוחנן לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת א'אבל מחוייב חטאת אימא לשום חטאתו הוא עושה והא לא קאמר לשם חטאתי אמר ר' אבהו א'באומר לשם חטאתי: לשם תמורה: אמר ר"א לא שנו אלא שאין לו זבח בתוך ביתו א'אבל יש לו זבח בתוך ביתו אימא אמורי אמיר ביה והא לא קאמר לשם תמורת זבחי א'ר אבהו א'באומר לשם תמורת זבחי: זה הכלל: **לאתויי מאי** א'לאתויי עולת נזיר דמהו דתימא הא לא נדר אימר נדר בצינעא ושאינו נידר ונידב א'לאתויי עולת יולדת א'ר אלעזר לא שנו אלא שאין לו אשה אבל יש לו אשה אימר לשמה הוא עושה והא לא קאמר לשם עולת אשתי א'ר אבהו באומר לשם עולת אשתי פשיטא מהו

הדרן עלך השוחט

השוחט פרק שני חולין

יחקה אם הצדוקים. י'יחזיק ידיהם בחוקותיהם. י'חקה לשון חוק: **גמ'** **לצנאם**. פירוף שלו י'הנראה במים: **עגורין**. לא מיינכר בזה צנואה: **והאמרם אין שוחטין לגומא**. והדר מני אבל עושה גומא: **כל עיקר**. ואפי' צבית דמיחזי כמנהג צדוקים י': **על דופני הספינה**.

ומדופני הספינה למים: **לנקר**. לנקות: **מקום**. חרץ קטן: **וצשוק** לא יעשה. שאין אדם חש לנקר את השוק: **צדיקה אחריו**. שמא מין הוא לעצודת כוכבים ויבדלו מפטו ומיניו: **בתנאי השוחט**. חולין בחוץ: **לשם עולה**. דכיון דצאה נזדר ונזנדה הרואה אומר עכשיו הוא מקדיש ושוחטה לעולה וקדשים בחוץ מותרים וגזר רבנן א'עליה פסול וכן שלמים וכו': **אשם תלוי**. צא על ספק חיוב כרת כגון צ' חמיכות לפניו ואכל אחת מהן וצאו עדים ואמרו אחת מהן של חלב היתה ואין ידוע אילו אכל אשתו ואחותו עמו צבית כסבור א'צבא על אשתו ונחלף ולא ידע למחר על איו מהם צא שהיו שמיין במטהם והוא לא היה יודע מציא אשם תלוי להגין מן היסורין עד שיודע לו אם חטא ודאי מציא חטאת. וצגמ' פריך והא לאו נידר ונידב הוא והרואה יודע שאין צדצרו כלום שאין שם אשם תלוי אלא כ'היה מחוייב וההוא קלא אית ליה ופסח גמי צגמ' פריך: **ור' שמעון מכשיר**. לא חייש למראית העין: **אשם ודאי**. אשם גזילות דהיינו נצבע לשקר לכפירת ממון אשם מעילות אשם שפחה חרופה. ועליז שם שאשם תלוי צא על ספקיו קרי להו להני אשם ודאי: **לשם צניור לשם מעשר**. מידע ידעי דשקר הוא דצבור ומעשר מידע ידעי מקמי הכי דאילו ההיא שעתא לאו צני אפרושי ניניהו דנימא השתא מקמקדיש להו: **זה הכלל** צגמ' מפרש לאתויי מאי דהא חשביניהו לכולהו: **גמ'** **צר נידר ונידב הוא**. צתמיה: **צנל יוס**. שצנל יוס הוא עומד בספק חטאת ולבו נוקפו שמא חטא ומצינו שהכשיר הכתוב אשם תלוי ליקרב וליאכל הכא דהחזיק ספק חטא בעדים והאי גמי אןן סהדי א'דכל יוונא צספק חטא קאי: **זימנא קביעא ליה**. צערב הפסח הלכך מידע ידעי דצצרי רוח הן: **הואיל והפרשטו כל השנה**. כל ימות השנה ראוי להפרישו ולהניחו עד זמנו הלכך השתא גמי אמרי השתא מפרשים ליה וקשחית פסח צשאר ימות השנה וקי"ל דשלמים הוא ואמרי קשחית שלמים בחוץ ואכיל להו:

מידע ידיע. דמשקר ולא נפיק חורבא מיניה: **דדמי מידי אמומא**. שיהא נכסה צזמר או צטיט ולא חזו ליה וסצרי תם הוא: **לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת**. דלא אמרי אינשי השתא מפרשי לה דהא חטאת לאו צנדר וצנדרבה אחי והא לא חשו צצנן דלמא מאן דחזי סצר מחוייב חטאת הוא דההוא קלא אית ליה דמי צצא לידו צצרי עצירה א'צשוג אינו מחפה עליה כדי שיתצייש ומתכפר לו: **אבל מחוייב חטאת**. מאן דחזי סצר לשם חטאת י'הוא מפרישה עכשיו: **והא לא קאמר לשם חטאתי**. דמשמע שאני חייב אלא לשם חטאת דמשמע לשון נדר ומידע ידיע דאין צדצצרו כלום דצצלמא צצרי הנידב ונידב איכא למימר השתא מקצבל לה עליה צצעת הפרשה ולא צעי למימר לשם עולתי אבל הכא כל כמה דלא אמר לשם חטאתי לא משמע לשם אותה שאני מחוייב: **באומר לשם חטאתי**. והיכא דאינו מחוייב חטאת אפי' [אמר] לשם חטאתי מידע ידיע דמשקר: **שאין לו זבח**. דליכא למימר השתא עציד לה תמורה דצמאי מימר לה דהא ליכא למיגזר מאן דחזי סצר יש לו זבח אחר דההוא קלא אית ליה: **אימר אמורי אמיר ציה**. ומאן דחזי סצר השתא מימר לה צצח אמינה דצצעת שחיטה ואע"ג דלא מוקי לה צצדי זבח חייל עליה שם תמורה דחנן בתמורה (דף ס.) תחת חטאת תחת עולה שיש לי צבית היה לו צצצרו קיימין: **והא לא קאמר לשם תמורה וצחי**. דלהוי משמע שימירנה צו אלא לשם תמורה דמשמע דצשלמא צצעי לשווי תמורה ואיחור היכא דלמא צצח דתנן בתמורה (שם) תחת חטאת תחת עולה לא אמר כלום: **לשם תמורה וצחי**. ואשמועינן מתני' דהיכא דאין לו זבח כשרה ולא חיישינן דלמא מאן דחזי סצר דאית ליה מ"ט דהו ליה מידע הוו ידעי: **עולה נזיר**. דאי אמר הריני שוחט לשם עולת נזיר פסולה דמאן דחזי סצר נדר הוא והשתא קמפריש ושחית לה. ואע"ג דנזיר נידר ונידב הוא דע"י נדר הוא צא אי לא הוה תני זה הכלל לאתויי לא שמעינן ליה מעולה דרישא: **דמסו דסימא**. ליכא למיחש לחורבא דמידע ידיע דהא לא נדר: **קא משמע לן**. דמימר אמרי דלמא נדר צצנינעא זה שלשים יום שהוא סתם נזירות וצשלשים יום לא מייכרך מילתיה לשכניו: **לאתויי עולה ויולדת**. שאסר אמר לשם עולת יולדת צצפירוש כשרה דמידע ידיע דהשתא לא נדר לה וכדמפרש צצאזין לו אשה: **י מהו דסימא**. כלומר ואינטריך רצי אלעזר לאשמועינן דכי יש לו אשה פסולה אף על גב דאמרה רצי אלעזר לעיל גבי תמורה:

מידע ידיע. דמשקר ולא נפיק חורבא מיניה: **דדמי מידי אמומא**. שיהא נכסה צזמר או צטיט ולא חזו ליה וסצרי תם הוא: **לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת**. דלא אמרי אינשי השתא מפרשי לה דהא חטאת לאו צנדר וצנדרבה אחי והא לא חשו צצנן דלמא מאן דחזי סצר מחוייב חטאת הוא דההוא קלא אית ליה דמי צצא לידו צצרי עצירה א'צשוג אינו מחפה עליה כדי שיתצייש ומתכפר לו: **אבל מחוייב חטאת**. מאן דחזי סצר לשם חטאת י'הוא מפרישה עכשיו: **והא לא קאמר לשם חטאתי**. דמשמע שאני חייב אלא לשם חטאת דמשמע לשון נדר ומידע ידיע דאין צדצצרו כלום דצצלמא צצרי הנידב ונידב איכא למימר השתא מקצבל לה עליה צצעת הפרשה ולא צעי למימר לשם עולתי אבל הכא כל כמה דלא אמר לשם חטאתי לא משמע לשם אותה שאני מחוייב: **באומר לשם חטאתי**. והיכא דאינו מחוייב חטאת אפי' [אמר] לשם חטאתי מידע ידיע דמשקר: **שאין לו זבח**. דליכא למימר השתא עציד לה תמורה דצמאי מימר לה דהא ליכא למיגזר מאן דחזי סצר יש לו זבח אחר דההוא קלא אית ליה: **אימר אמורי אמיר ציה**. ומאן דחזי סצר השתא מימר לה צצח אמינה דצצעת שחיטה ואע"ג דלא מוקי לה צצדי זבח חייל עליה שם תמורה דחנן בתמורה (דף ס.) תחת חטאת תחת עולה שיש לי צבית היה לו צצצרו קיימין: **והא לא קאמר לשם תמורה וצחי**. דלהוי משמע שימירנה צו אלא לשם תמורה דמשמע דצשלמא צצעי לשווי תמורה ואיחור היכא דלמא צצח דתנן בתמורה (שם) תחת חטאת תחת עולה לא אמר כלום: **לשם תמורה וצחי**. ואשמועינן מתני' דהיכא דאין לו זבח כשרה ולא חיישינן דלמא מאן דחזי סצר דאית ליה מ"ט דהו ליה מידע הוו ידעי: **עולה נזיר**. דאי אמר הריני שוחט לשם עולת נזיר פסולה דמאן דחזי סצר נדר הוא והשתא קמפריש ושחית לה. ואע"ג דנזיר נידר ונידב הוא דע"י נדר הוא צא אי לא הוה תני זה הכלל לאתויי לא שמעינן ליה מעולה דרישא: **דמסו דסימא**. ליכא למיחש לחורבא דמידע ידיע דהא לא נדר: **קא משמע לן**. דמימר אמרי דלמא נדר צצנינעא זה שלשים יום שהוא סתם נזירות וצשלשים יום לא מייכרך מילתיה לשכניו: **לאתויי עולה ויולדת**. שאסר אמר לשם עולת יולדת צצפירוש כשרה דמידע ידיע דהשתא לא נדר לה וכדמפרש צצאזין לו אשה: **י מהו דסימא**. כלומר ואינטריך רצי אלעזר לאשמועינן דכי יש לו אשה פסולה אף על גב דאמרה רצי אלעזר לעיל גבי תמורה:

מהו

מסורת הש"ס

א' [נכ"א: המינין],
ב' [תוספתא פ"ב ה"ז],
ג' [ע"י ח"ט מיהו דע דהר"א"ש ור"ן העמיקו פסול],
ד' [נכרימות יח. כה. וצחים ע"ז],
ה' [ז"ל אליעזר],
ו' [בס"א: המינין],
ז' [בס"א: זילו, ח] [בס"א: דמיחזי כמניט],
ט' [בס"א: חטאתא],
י' [ש"י לרף מב],
יא' [וע"י ט"ז צ"ד סי' ה ס"ק ד שהגיה צדכרי מוס' הללו ע"פ סוגיא דנדרים ובפ"ק פלפולא צדכרי מוס' הללו],

פסי

תורה אור השלם

1. במעשה ארץ מצרים אשר ישר ויבדתם בה לא תעשו ובמעשה ארץ צנען אשר אני מבאי אתכם שפחה לא תעשו ובהקדתיכם לא תלכז: ויקרא יח ג

פסי

גליון הש"ס

רש"י י"ה לא שנו וכו' צשונג אינו מחפה. ע"י מג"א סי' פח ס"ק צ:

פסי

הגהות מהר"ב רנשבורג

א' פתני' שנים אחזין כסכין ושוחטין אחד לשום אחד מכל אלו. ניצ ע"י צ"י סוף סי' ה צ"ה ודע כשתם הרמזים וכו' עד סוף הפ"י ודוק:

פסי

מוסף רש"י

מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא (תבחים ע.).

הדרן עלך השוחט

פסי

שיטה מקובצת

א' וגזר רבנן עליה ופסולה וכן שלמים וכו':
ב' כסבור לבא על אשתו ונחלף:
ג' שהיו שותיהן במטה אחת והוא לא היה יודע מביא אשם תלוי להגין עליו מן היסורים:
ד' ועל שם שאשם תלוי נקרא על שם ספקו קרי להו להני אשם ודאי:
ה' והאי גמי אןן סהדי דבכל יומא בספק: